EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 18.01.2006
KOM(2006) 15 lõplik

2006/0005 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

üleujutusohu hindamise ja ohjeldamise kohta

[SEC(2006) 66]

(esitanud komisjon)

SELETUSKIRI

1) ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Aastatel 1998–2004 toimus Euroopas üle saja suure üleujutuse, nende seas 2002. aasta katastroofilised üleujutused Doonau ja Elbe ääres. Üleujutustes on hukkunud ligi 700 inimest, umbes pool miljonit inimest on pidanud kodudest lahkuma ning hüvitatav majanduslik kahju ulatub vähemalt 25 miljardi euroni. 2005. aasta suvised üleujutused Austrias, Bulgaarias, Saksamaal, Rumeenias ja mujal on neid arve veelgi suurendanud.

Üleujutuste tõttu võib ohtu sattuda väga suur hulk vara, sealhulgas eramajad, transpordi ja avalike teenuste infrastruktuur, äri- ja tööstusettevõtted ja põllumajandusmaa. Näiteks üle kümne miljoni inimese elab Reini jõe äärsetes piirkondades, kus on eriti ulatuslike üleujutuste oht ja võimalik üleujutuskahju ulatub 165 miljardi euroni. Euroopa rannajoonest kuni 500 meetri kaugusel paiknevate majandusvarade, sealhulgas supelrandade, põllumajandusmaade ja tööstusrajatiste koguväärtus on praegu hinnanguliselt 500–1000 miljardit eurot[1]. Lisaks majanduslikule ja sotsiaalsele kahjule võivad üleujutustel olla tõsised tagajärjed keskkonna jaoks, näiteks kui vee alla jäävad reoveepuhastid või ujutatakse üle tehased, kus hoitakse suurtes kogustes mürgiseid kemikaale. Samuti võivad üleujutused hävitada märgalasid ja vähendada bioloogilist mitmekesisust.

Üleujutusohu kasvule ja üleujutustega kaasneva majanduskahju suurenemisele Euroopas osutavad kaks suundumust. Esiteks, üleujutuste ulatus ja sagedus tõenäoliselt suurenevad tulevikus kliimamuutuste, jõgede ebaõige majandamise ning üleujutusohu piirkondadesse ehitamise tagajärjel. Teiseks on ohustatus märkimisväärselt suurenenud üleujutuste ohupiirkondade elanike arvu ja seal paikneva majandusvara hulga tõttu.

Käesoleva direktiivi eesmärk on vähendada ja ohjeldada üleujutustega seotud ohte inimeste tervisele, keskkonnale, infrastruktuurile ja varale.

• Üldine taust

Üleujutus on loodusnähtus, mida ei saa vältida. Inimtegevus hoopis suurendab üleujutuste tekkimise tõenäosust ja negatiivsete tagajärgede ulatust. Enamik Euroopa vesikondi on piiriülesed, seetõttu annaks ühenduse tasemel kooskõlastatud tegevus märkimisväärset lisaväärtust ja parandaks üldist kaitset üleujutuste eest. Arvestades võimalikku ohtu inimeste elule, varale ja keskkonnale, ohustaks tegevusetus Euroopa säästva arengu püüdlusi.

Ühenduse tasemel on kehtestatud veekvaliteeti reguleerivaid keskkonnaalaseid õigusakte, kuid üleujutusi ja kliimamuutuste mõju üleujutustega seotud ohtudele ei ole siiani käsitletud. Veepoliitika raamdirektiiviga 2000/60/EÜ[2] on kehtestatud vesikondade majandamise piiriülese kooskõlastamise põhimõte, et saavutada kõikjal hea veekvaliteet, kuid selles ei ole seatud üleujutusohu vähendamise eesmärke.

---

[1] EUrosion: http://www.eurosion.org

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, ELT L 327, 22.12.2000.

Üleujutuste riskijuhtimist käsitlevas komisjoni teatises on teemat analüüsitud ja kavandatud EL-i kooskõlastatud tegevus. Käesolev ettepanek on selle tegevuse üks osa.

- **Ettepanekus käsitletavas valdkonnas kehtivad õigusnormid**

Ettepanekus käsitletavas valdkonnas praegu kehtivad õigusnormid puuduvad.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega**

Euroopa teaduspoliitika on alates 1980-ndate algusest toetanud üleujutusohu ohjeldamise eri osade teadusuuringuid järjestikuste raamprogrammide kaudu. Kuues raamprogramm toetab seni suurimat EL-i üleujutuste teadusuuringute projekti "FLOODsite"[3], mille raames töötatakse välja ühtsed üleujutusohu analüüsi ja ohjeldamise meetodid. Kavandatava seitsmenda raamprogrammiga jätkatakse üleujutusohu hindamise ja ohjeldamise uuringute toetamist.

Euroopa regionaalpoliitika vahenditega (struktuurifondid ja Ühtekuuluvusfond) on rahastatud investeeringuid, mis hõlmavad üleujutustega seotud meetmeid. Solidaarsusfondi erivahenditest rahastatakse erakorralist tegevust suurõnnetuste korral. Ühtekuuluvuspoliitika kavandatavate määrustega aastateks 2007–2013 muudetakse üleujutustega seotud meetmed ohu ennetamise osana toetuskõlblikeks.

Reformitud ühine põllumajanduspoliitika aitab parandada kaitset üleujutuste eest, kehtestades toodangumäärast sõltumatuid toetusi ja sidudes toetused keskkonnanõuete täitmisega. 2005. aastal vastu võetud määrusega maaelu arengu toetuste kohta[4] on üleujutustega seotud meetmed (valmistumine ja planeerimine ning operatiivmeetmed) arvatud toetuskõlblike tegevuste hulka.

2) KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA JA MÕJU HINDAMINE

- **Konsulteerimine huvitatud isikutega**

Konsultatsioonimeetodid, peamised sihtvaldkonnad ja vastajate üldiseloomustus

2002. aasta üleujutuste järel koostasid komisjon, liikmesriigid, kandidaatriigid ja teised sidusrühmad tehnilise dokumendi heade tavade kohta, mis valmis 2003. aastal. Arvestades 2004. aasta juuli teatist üleujutuste riskijuhtimise kohta ja nõukogu positiivset otsust sama aasta oktoobris, millega taotleti komisjonilt asjakohase ettepaneku esitamist, kutsus komisjon kokku ekspertide nõuandekogu, mis koosneb suuremates teadusuuringutes osalevate liikmesriikide, Euroopa katusorganisatsioonide, tööstussektori ja teadlaskonna ekspertidest ning teistest sidusrühmadest. Konsultatsioonide tuuma moodustasid 2005. aasta jooksul toimunud kolm ekspertide nõuandekogu kohtumist, mida täiendas konsulteerimine Internetis.

---

[3] http://www.floodsite.net

[4] Nõukogu 20. septembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta, ELT L 277, 21.10.2005.

Vastuste kokkuvõte ja nende arvessevõtmine

Konsultatsioonide käigus ilmnes laialdane toetus tegevusprogrammi kavandatud ulatusele ja põhitegevustele ning vesikondade majandamise kooskõlastamisele. Väärtuslikke nõuandeid saadi reguleerimisala kindlaksmääramiseks (esialgse ohu hindamise alusel saab vältida jõupingutusi piirkondades, kus ei ole olulist üleujutusohtu), topelttöö vältimiseks, järgides olemasolevaid üleujutusohutuse kavasid, ning üleujutusohu piirkondade kaardistamiseks ja üleujutusohutuse kavade koostamiseks.

Konsultatsioonide üksikasjad on esitatud mõju hinnangus (SEC(2006) 66, 18.01.2006). Konsultatsioonide käigus koostatud ja läbiarutatud dokumentide koopiad ning Interneti-konsultatsioonide sisu on kättesaadavad aadressil:

http://europa.eu.int/comm/environment/water/flood_risk/index.htm

- **Ekspertarvamuste kogumine ja kasutamine**

Asjaomased teadus- ja ekspertiisivaldkonnad

Ekspertide nõuandekogus konsulteeriti suuremates üleujutustega seotud teadusprojektides osalevate liikmesriikide ekspertide, sidusrühmade ja konsortsiumide liikmetega. Esindatud olid kõik asjaomased valdkonnad, nagu hüdroloogia ja geoloogia, kohalikud ja regionaalsed ametiasutused ning kindlustus.

Kasutatud meetodid

Ajavahemikul 2003–2005 toimus mitu kohtumist.

Peamised organisatsioonid/eksperdid, kellega konsulteeriti

Kõikide liikmesriikide, kandidaatriikide ja EFTA-riikide eksperdid; rahvusvahelised jõekaitsekomisjonid, Euroopa asjaomased sidusrühmad, organisatsioonid ja valitsusvälised organisatsioonid; täielik loetelu on esitatud mõju hinnangus.

Saadud ja kasutatud nõuannete kokkuvõte

Kõik konsultatsioonidel osalenud jõudsid järeldusele ja tunnistasid, et on olemas ohud, mille tagajärjed võivad olla tõsised ja pöördumatud. Samuti nõustuti sellega, et ühenduse taseme meetmetel on lisaväärtus.

Ollakse nõus, et üleujutusi ei ole võimalik täielikult vältida, kuid võimalik on vähendada ohtu inimeste elule, keskkonnale ja varale. Ühenduse tegevuse vajalikkuse suhtes saavutati laialdane üksmeel, samal ajal rõhutati vajadust paindliku lähenemisviisi järele, mis arvestaks riiklikul ja kohalikul tasemel juba tehtud tööd. Peale selle avaldati konsultatsioonide käigus tugevat toetust astmelisele lähenemisviisile, mille puhul alustatakse tegevust üleujutusohu esialgse hindamisega ja vajaduse korral jätkatakse üleujutusohu piirkondade kaardistamise ning seejärel üleujutusohutuse kavade koostamise ja rakendamisega.

Kokkuvõttes jäi konsultatsioonidest kõlama selge sõnum, et väljakutse, mida

üleujutusohu ohjeldamine pakub, nõuab tegutsemist Euroopa, liikmesriikide ja piirkondlikul ehk vesikondade tasandil.

Ekspertarvamuse avalikustamiseks kasutatud vahendid

Head tavad ning Interneti-konsultatsioonide sisu on kättesaadavad komisjoni veebilehel.

3) ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

- **Kavandatud meetmete kokkuvõte**

Kavandatud direktiivi eesmärk on vähendada ja ohjeldada üleujutustest tulenevaid ohte inimeste tervisele, keskkonnale, infrastruktuurile ja varale. Sellega nähakse ette üleujutuste kaardistamine kõikides suure üleujutusohuga piirkondades, tegevuse koordineerimine piiriülestes vesikondades ja üleujutusohutuse kavade koostamine laialdase osalusega arutelude abil. Arvestades Euroopa Liidu geograafilisi, hüdroloogilisi ja asustuserinevusi, sätestatakse kavandatud direktiivis liikmesriikide jaoks paindlik kord vajaliku kaitsetaseme ja selle saavutamise meetmete kindlaksmääramiseks ning üleujutusohutuse kavade rakendamise tähtaegade kehtestamiseks.

Kavandatud direktiiv ja selle rakendamiseks võetavad meetmed on tihedalt seotud veepoliitika raamdirektiivi rakendamisega. Kasutades veepoliitika raamdirektiivis sätestatud valglapiirkondi, pädevaid asutusi ja komiteed, kavatseb komisjon täielikult ühtlustada direktiivide organisatsioonilised ja institutsionaalsed asjaolud ning ajakavad. Ajakavad kattuvad täielikult,[5] see tagab ka avaliku arutelu hea koordineerimise. Kui üleujutuste direktiiv vastu võetakse, on vaja kahe üksteist täiendavate eesmärkidega direktiivi rakendamist igakülgselt koordineerida. Liikmesriikide aruannete komisjonile esitamise kord ühtlustatakse samuti täielikult ja liikmesriigid võivad ühendada üleujutusohutuse kavad vesikondade veemajanduskavadega. See tähendab, et teatavaid veepoliitika raamdirektiivi sätteid, eriti artiklite 4, 11, ja 13 sätteid, on vaja arvestada üleujutusohu kaartide ja üleujutusohutuse kavade sisu puhul.

- **Õiguslik alus**

Asjakohane õiguslik alus on EÜ asutamislepingu artikli 175 lõige 1 kooskõlas sarnaste ohu ennetamist ja vesikondade majandamist käsitlevate õigusaktidega, eriti ohtlike ainetega seotud suurõnnetuste ohu ohjeldamise direktiivi (96/82/EÜ) ja veepoliitika raamdirektiiviga (2000/60/EÜ).

- **Subsidiaarsuse põhimõte**

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse juhul, kui ettepanek ei kuulu ühenduse ainupädevusse.

---

[5] Iga veepoliitika raamdirektiivis kehtestatud tähtaeg on 22. detsember, mis on direktiivi jõustumiskuupäev.

Liikmesriikidel ei ole võimalik ettepaneku eesmärke piisaval määral saavutada järgmistel põhjustel.

Jõed ja regionaalmered ei piirne geopoliitiliste piiridega, vaid enamik vesikondi ja rannikualasid paiknevad mitme riigi territooriumil. Sellises olukorras ei ole ainult riiklik lähenemine üleujutusohu ohjeldamisele tehniliselt ega ka majanduslikult võimalik.

Liikmesriikide eraldi tegutsemise tagajärjeks võivad olla erinevad ja isegi vastandlikud lähenemisviisid, mis aeglustavad probleemide lahendamist ja toovad kaasa piiratud ressursside ebaotstarbeka kasutamise.

Ettepanekus sätestatakse ühiste probleemidega tegelemise ühtne raamistik ning ühtne lähenemisviis üleujutusohu ohjeldamisele. Koordineeritud planeerimine ja tegevus vesikondades ja alamvesikondades tagab kõikide asjaomaste isikute huvide piisava arvestamise ning ressursside kasutamise parimal viisil. Rahvusvaheliste jõekomisjonide toetusel on riikide selline koostöö juba alanud Doonau, Odra, Elbe, Reini, Maasi ja Schelde valglates. Üleujutuste eest kaitsmise üksikasjalikke eesmärke, nende saavutamise sobivamaid vahendeid ja rakendamise tähtaegu ei sätestata EL-i tasemel.

Seepärast on ettepanek kooskõlas subsidiaarsuspõhimõttega.

- **Proportsionaalsuse põhimõte**

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas järgmistel põhjustel.

Mõju hinnangu kohaselt saab hiljutiste üleujutuste poolt eraomandile, infrastruktuurile, ettevõtetele ja keskkonnale põhjustatud kahju põhjal väita, et meetmete võtmata jätmise korral kaalub võimalik kahju selgelt üle kulutused üleujutuste kaardistamisele ja prognoosimisele ning varajasele hoiatussüsteemile. Samal ajal võib loobuda direktiivis sätestatud meetmete rakendamisest vesikondades, alamvesikondades ja piirkondades, kus ei ole olulist üleujutusohtu; see kehtib ka vesikondade, alamvesikondade ja piirkondade kohta, mille puhul on juba võetud üleujutusohu piirkondade kaardistamise või üleujutusohutuse kavadega seotud meetmeid. Otsus „olulise ohu“ olemasolu kohta tehakse kohalike ja piirkondlike tingimuste põhjal ning seda ei tehta ühenduse tasemel, hoolimata vesikondade ja alamvesikondadega seotud tegevuse kooskõlastamise põhimõttest.

- **Õigusakti valik**

Kavandatud õigusakt(id): direktiiv.

Muud õigusaktid ei ole asjakohased järgmistel põhjustel.

Määruse kehtestamise korral tuleks ühenduse kõikides piirkondades üleujutuste puhul vajalik kaitsetase, meetmed ja tähtajad kindlaks määrata ühenduse õigusnormide abil, kuid see on nii poliitiliselt kui ka tehniliselt võimatu. Soovitused ei tagaks halduspiiride ja poliitiliste piiride ülese tegevuse vajalikku koordineerimist olemasolevate tehniliste dokumentide ja heade tavade kohaselt. Direktiiv sätestaks regulatiivse hindamisraamistiku ning otsustuspõhimõtted ja -struktuurid, jättes samal ajal subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt liikmesriikide otsustada põhiküsimused, nagu

kaitsetase, meetmete valik ja ühendamine ning eesmärgi saavutamise tähtajad.

4) MÕJU EELARVELE

Üldiselt on keskkonnapoliitika rakendamine ja rahastamine liikmesriigi õigus ja kohustus (EÜ asutamislepingu artikli 175 lõige 4), kuid ühendusel on näiteks teaduspoliitika, ühtekuuluvuspoliitika ja põllumajanduspoliitika (sealhulgas maaelu arengu poliitika) raames rahastamisvõimalusi, mille abil saab toetada kaitset üleujutuste eest. Nimetatud poliitikavaldkondade kehtivate õigusaktide, aga ka aastateks 2007–2013 kavandatud õigusaktide kohaselt on üleujutustega seotud algatused ja meetmed toetuskõlblikud. Siiski ei ületa käesoleva ettepaneku finantsmõju komisjonis juba vastu võetud ettepanekute finantsmõju.

5) TÄIENDAV TEAVE

- **Lihtsustamine**

Ettepanek võimaldab lihtsustada avaliku (ühenduse või liikmesriigi) ja erasektori halduskorda, peamiselt kavandatud direktiivi ja veepoliitika raamdirektiivi kooskõlastamise kaudu.

Üleujutusohu ohjeldamine ja veekvaliteedi juhtimine on osa vesikondade kooskõlastatud majandamisest. Need hõlmavad samu vesikondi ja piirkondi ning samu kohalikke kogukondi ja sidusrühmi. Seega on omavahel väga tugevasti seotud veekvaliteedi juhtimine, mis juba toimub veepoliitika raamdirektiivi kohaselt, ja üleujutusohu ohjeldamise meetmed, mis esitatakse käesolevas ettepanekus. Komisjon on arvamusel, et veepoliitika raamdirektiivi rakendustsükkel ja käesoleva ettepanekuga ette nähtud rakendustsükkel tuleks ühitada rakendamise ja järelevalve ajakavade, valglapiirkondade, pädevate asutuste, aruandluse, komitee ja avalikkuse kaasamise osas.

Erasektor kaasatakse avaliku arutelu kaudu täielikult planeerimisse ja saab osa tekkivast sünergiast.

- **Läbivaatamis-/muutmis-/aegumisklausel**

Ettepanekus ei ole läbivaatamisklauslit.

- **Vastavustabel**

Liikmesriigid peavad komisjonile edastama direktiivi siseriiklikku õigusse ülevõtvate sätete tekstid ning nende sätete ja käesoleva direktiivi vastavustabeli.

- **Euroopa Majanduspiirkond**

Ettepanekut kohaldatakse Euroopa Majanduspiirkonnas.

- **Ettepaneku üksikasjalik selgitus**

Artikkel 1 (sisu): kavandatud direktiivi eesmärk on vähendada üleujutuste ohte inimeste tervisele, keskkonnale ja majandustegevusele. Direktiivi kohaldatakse kogu ühenduse territooriumil ja seega nii jõgede kui ka rannikualade üleujutusohu ohjeldamise suhtes.

Artikkel 2 (mõisted): lisaks veepoliitika raamdirektiivi mõistetele määratletakse mõisted „üleujutus“ ja „üleujutusoht“.

Artiklis 3 (valglapiirkondade meetmete kooskõlastamine) võetakse üle veepoliitika raamdirektiivi artiklis 3 sätestatud lähenemisviis, eriti valglapiirkondade kasutamine haldusüksustena ja raamdirektiivis nimetatud pädevate asutuste kasutamine. Lisaks valglapiirkondades asuvatele vesikondadele ja alamvesikondadele arvatakse kõik rannikualad asjakohase valglapiirkonna koosseisu ning on seega käesoleva ettepanekuga hõlmatud.

II, III ja IV peatükis on esitatud järgmine läbipaistev ja astmeline lähenemisviis:

– võimalike olulise üleujutusohuga piirkondade kindlakstegemine (II peatükk, artiklid 4, 5 ja 6);

– võimalike olulise üleujutusohuga piirkondade kaardistamine (III peatükk, artiklid 7 ja 8; lisa);

– ohustatud vesikondade ja rannikualade üleujutusohutuse kavade koostamine ja rakendamine ning valglapiirkondade veemajanduskavade kooskõlastussüsteemi kehtestamine ja rakendamine (IV peatükk, artiklid 9, 10, 11 ja 12);

III ja IV peatükis sätestatud ajakavad, sealhulgas nõue vaadata direktiiv läbi iga kuue aasta järel, kattuvad täielikult veepoliitika raamdirektiivi rakendamise ajakavaga, samuti tagatakse kooskõla raamdirektiivis sätestatud valglapiirkondade kirjeldamise (sealhulgas üleujutusohu piirkondade kaardistamise) ning vesikondade veemajanduskavade (sealhulgas üleujutusohutuse kavade) koostamise menetluste ja tsüklitega. Lisaks on tehtud ettepanek, et liikmesriigid võivad üleujutusohutuse kavad ühendada vesikondade veemajanduskavadega, mis on ette nähtud veepoliitika raamdirektiiviga.

Artiklis 14 (avalik teavitamine ja arutelu) sätestatakse avaliku arutelu nõue üleujutusohutuse kavade koostamisel ja läbivaatamisel. Avalikkuse teavitamine ja osalemine kooskõlastatakse veepoliitika raamdirektiivi sätetega.

Artiklites 15 ja 16 (tehniline kohandamine ja komitee) sätestatakse teatavate artiklite ja lisa tehnilise kohandamise võimalused ning statistiliste, kartograafiliste ja muude andmete edastamise ja töötlemise tehnilised vormingud. Veepoliitika raamdirektiivi alusel asutatud komitee abistab ka käesoleva direktiivi rakendamisel.

Artiklis 17 (aruandlus) sätestatakse aruannete koostamise kord. Direktiivi rakendamist käsitlevate liikmesriikide ja komisjoni aruannete esitamise kord (artikkel 18) on ajaliselt ühtlustatud veepoliitika raamdirektiivi aruandlusega.

Artiklites 19, 20 ja 21 käsitletakse ülevõtmist, jõustumist ja adressaate.

2006/0005(COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

üleujutusohu hindamise ja ohjeldamise kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 175 lõiget 1,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,[6]

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,[7]

võttes arvesse regioonide komitee arvamust,[8]

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras[9]

ning arvestades järgmist:

(1) Üleujutused võivad põhjustada inimeste hukkumist ja ümberasumist, tõsiselt ohustada majanduse arengut ning kahjustada ühenduse majandustegevust;

(2) Üleujutus on loodusnähtus, mida ei saa ära hoida. Inimtegevus aitab kaasa üleujutuste tõenäosuse suurenemisele ja tagajärgede raskenemisele.

(3) Üleujutustega seotud ohtu inimeste tervisele, keskkonnale ja infrastruktuurile on võimalik vähendada ning seda soovitaksegi teha, kuid üleujutustest tuleneva kahjuohu vähendamise meetmed tuleb nende tõhususe tagamiseks kooskõlastada kogu vesikonnas.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiviga 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik,[10] on ette nähtud kooskõlastatud veemajanduskavade koostamine kõikide vesikondade hea ökoloogilise ja keemilise seisundi saavutamiseks, et aidata kaasa üleujutuste tagajärgede

---

6 ELT C […], […], lk […].
7 ELT C […], […], lk […].
8 ELT C […], […], lk […].
9 ELT C […], […], lk […].
10 ELT L 327, 22.12.2000, lk 1. Direktiivi on muudetud otsusega nr 2455/2001/EÜ (ELT L 331, 15.12.2001, lk 1).

leevendamisele. Siiski ei ole üleujutusohu vähendamine nimetatud direktiivi peaeesmärk, samuti ei ole selles arvestatud kliimamuutustest tingitud ohte tulevikus.

(5) Komisjoni teatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele "Üleujutuste riskijuhtimine. Üleujutuste ennetamine, kaitse ja leevendamine"[11] on analüüsitud üleujutusohtu ning esitatud komisjoni lähenemine üleujutuste ühenduse tasandil ohjeldamisele ja järeldus, et ühenduse tasandil kooskõlastatud tegevus loob lisaväärtust ja tagab parema kaitse üleujutuste eest.

(6) Nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta otsuses 2001/792/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse mehhanism tugevdatud koostöö soodustamiseks kodanikukaitse abimissioonidel,[12] on sätestatud liikmesriikide toetus ja abi üleujutuste ning muude suurõnnetuste korral. Kodanikukaitse võib osutada asjakohast abi kannatada saanud elanikkonnale ning parandada valmisolekut ja reageerimisvõimet, kuid see ei tegele üleujutuste algpõhjustega.

(7) Vastavalt nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 2012/2002[13] Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta on võimalik osutada kiiret rahalist abi suurõnnetuse tõttu kannatanud inimestele, regioonidele ja riikidele võimalikult normaalsete elutingimuste taastamiseks, kuid abi antakse ainult hädaolukorras vajalike meetmete võtmiseks, mitte hädaolukorrale eelnevate etappide jaoks.

(8) Üleujutused ühenduse territooriumil on erinevad, näiteks jõgede suurvesi, äkktulvad, asulate, kanalisatsiooni ja rannikualade üleujutused. Samuti võib üleujutuste põhjustatud kahju ühenduses riigiti ja regiooniti erineda. Seega peaks üleujutuste ohjeldamise eesmärgid põhinema kohalikel ja regionaalsetel asjaoludel.

(9) Ühenduse teatud piirkondades, näiteks hõreda asustusega või asustamata piirkondades, vähese majandusliku või ökoloogilise väärtusega piirkondades, võib üleujutuste ohtu pidada väheoluliseks. Igas vesikonnas, alamvesikonnas ja nendega seotud rannikualadel tuleks valglapiirkonna tasandil korraldada esialgne ohu hindamine, et kindlaks teha üleujutusoht igal üksikul juhul ning edasise tegutsemise vajadus.

(10) Selleks, et saada tõepärast infot ning kindel lähtekoht prioriteetide seadmiseks ning edasiste tehniliste, rahaliste ja poliitiliste otsuste tegemiseks, on vaja koostada eri üleujutusohu tasemega piirkondi kirjeldavad üleujutuste ja hinnanguliste üleujutuskahjude kaardid.

(11) Selleks, et vältida ja vähendada üleujutuste negatiivseid tagajärgi asjaomases piirkonnas, on vaja koostada üleujutusohutuse kavad. Üleujutuste põhjused ja tagajärjed erinevad ühenduses riigiti ja regiooniti. Seega tuleks üleujutusohutuse kavades arvestada vesikonna, alamvesikonna või rannikuala geograafiliste, hüdroloogiliste ja muude asjakohaste tingimustega ning esitada vesikonna, alamvesikonna või rannikuala vajadustele ja prioriteetidele vastavad lahendused, mis on valglapiirkondade piires kooskõlas.

---

[11] KOM(2004) 472, lõplik, 12.7.2004.
[12] ELT L 297, 15.11.2001, lk 7.
[13] ELT L 311, 14.11.2002, lk 3.

(12) Ennetuse, kaitse, valmisoleku, tõrje ning taastamise ja järelhindamise etappe hõlmav üleujutusohu ohjeldamise tsükkel peaks olema üleujutusohutuse kavade peamine osa, milles põhitähelepanu keskendub ennetusele, kaitsele ja valmisolekule.

(13) Selleks, et vältida topelttööd, peaksid liikmesriigid käesoleva direktiivi nõuete täitmiseks kasutama üleujutusohu kohta koostatud kaarte ja üleujutusohutuse kavasid.

(14) Direktiivi 2000/60/EÜ kohane vesikondade veemajanduskavade koostamine ja käesoleva direktiivi kohane üleujutusohutuse kavade koostamine on osa vesikondade kooskõlastatud majandamisest; seepärast tuleks ära kasutada nende kahe protsessi võimalikku sünergiat. Ressursside tõhusaks ja arukaks kasutamiseks tuleb käesoleva direktiivi rakendamine hoolikalt kooskõlastada direktiivi 2000/60/EÜ rakendamisega.

(15) Direktiiviga 2000/60/EÜ on juhtudel, kui veekogu kasutatakse mitmesugusteks veekogu mõjutavateks tegevusteks, millel on säästev otstarve (näiteks üleujutusohu vähendamine, ökoloogia, siseveetee laevatamine või hüdroenergeetika), ette nähtud selged ja läbipaistvad menetlused sellise kasutamise ja mõju käsitlemiseks, sealhulgas artikli 4 lõikes 7 sätestatud erandid hea seisundi säilitamise ja seisundi halvenemise vältimise nõuetest.

(16) Käesoleva direktiivi kohaldamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusega 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused[14].

(17) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtetest. Eriti püütakse direktiiviga toetada kõrgetasemelise keskkonnakaitse lõimumist ühenduse poliitikaga kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 37 sätestatud säästva arengu põhimõttega.

(18) Kuna liikmesriigid ei ole võimelised täielikult saavutama võetavate meetmete eesmärke, mida on nende ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus vastu võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I peatükk
Üldsätted

Artikkel 1

Direktiiviga luuakse raamistik ühenduses toimuvatest üleujutustest inimeste tervisele, keskkonnale ja majandustegevusele tuleneva ohu vähendamiseks.

---

[14] ELT L 184, 17.7.1999, lk 23.

Artikkel 2

Lisaks direktiivi 2000/60/EÜ artiklis 2 sätestatud mõistetele „jõgi“, „vesikond“, „alamvesikond“ ja „valglapiirkond“ kasutatakse direktiivis järgmisi mõisteid:

1. *üleujutus* – harilikult veega katmata maa ajutine kattumine veega;

2. *üleujutusoht* – teatud raskusastmega üleujutuse tõenäosus ning sellise raskusastmega üleujutuse hinnanguline kahju inimeste tervisele, keskkonnale ja majandustegevusele.

Artikkel 3

Käesoleva direktiivi kohaldamisel lähtuvad liikmesriigid direktiivi 2000/60/EÜ artikli 3 lõigete 1, 2, 3 ja 6 nõuetest.

II peatükk
Esialgne üleujutusohu hindamine

Artikkel 4

1. Liikmesriigid korraldavad igas nende territooriumil paiknevas valglapiirkonnas või piiriülese valglapiirkonna osas esialgse üleujutusohu hindamise lõike 2 kohaselt.

2. Esialgne üleujutusohu hindamine hõlmab vähemalt järgmist:

   (a) valglapiirkonna topograafiline ja maakasutust kirjeldav kaart, millel on vesikondade, alamvesikondade ning vajaduse korral nende rannikuvööndite piirid;

   (b) toimunud üleujutuste kirjeldus;

   (c) üleujutuste kulu ja selle muutlikkuse kirjeldus, sealhulgas lammide kui looduslike vee kogunemis- või puhveralade rolli ja üleujutuste seniste või tulevaste kulgemisteede kirjeldus;

   (d) selliste arengukavade kirjeldus, milles kavandatud maakasutuse või asustusstruktuuri ja majandustegevuse paigutuse muudatused suurendaksid piirkonnas või ülem- või alamjooksu piirkonnas üleujutusohtu;

   (e) uute üleujutuste tõenäosuse hinnang, mille aluseks on hüdroloogilised andmed, üleujutuste liigid ning kliimamuutuste ja maakasutuse muutuste prognoositav mõju;

   (f) üleujutuste poolt inimeste tervisele, keskkonnale ja majandustegevusele põhjustatud tagajärgede prognoos, mis arvestab kliimamuutusi ja teisi pikaajalisi muutusi.

Artikkel 5

1. Artiklis 4 kirjeldatud hindamise tulemuste põhjal liigitatakse valglapiirkonna iga vesikond, alamvesikond või rannikuala ühte järgmistest kategooriatest:

   (a) vesikonnad, alamvesikonnad või rannikualad, kus ei ole olulist üleujutusohtu ja võib põhjendatult arvata, et seda ei teki, või kus võimalikud tagajärjed inimeste tervisele, keskkonnale või majandustegevusele on suhteliselt kerged;

   (b) vesikonnad, alamvesikonnad või rannikualad, kus juba on või võib põhjendatult arvata, et tekib oluline üleujutusoht.

2. Rahvusvahelisse valglapiirkonda kuuluvate rahvusvaheliste vesikondade, alamvesikondade või rannikualade liigitamine lõike 1 kohaselt kooskõlastatakse asjaomaste liikmesriikide vahel.

Artikkel 6

1. Liikmesriigid lõpetavad esialgse üleujutusohu hindamise kolme aasta jooksul pärast direktiivi jõustumist.

2. Liikmesriigid vaatavad läbi lõikes 1 nimetatud üleujutusohu hindamise ja vajaduse korral ajakohastavad seda hiljemalt 2018. aastal ja seejärel iga kuue aasta järel.

III peatükk
Üleujutusohu kaardid

Artikkel 7

1. Liikmesriigid koostavad valglapiirkonna tasandil artikli 5 lõike 1 punkti b kategooria vesikondade, alamvesikondade ja rannikualade kohta üleujutuste kaardid ja tõenäolise kahju kaardid, edaspidi „üleujutusohu kaardid“.

2. Üleujutuste kaardid hõlmavad geograafilisi alasid, kus üleujutused võivad toimuda järgmiselt:

   (a) suure tõenäosusega üleujutused (toimuvad tõenäoliselt kord kümne aasta jooksul);

   (b) keskmise tõenäosusega üleujutused (toimuvad tõenäoliselt kord saja aasta jooksul);

   (c) väikese tõenäosusega üleujutused (erakordsed sündmused).

   Iga eelmises lõikes sätestatud üleujutusliigi kohta esitatakse järgmised andmed:

   (a) tulvavee prognoositav kõrgus;

   (b) vajaduse korral veevoolu kiirus;

(c) piirkonnad, kus võivad tekkida kaldauuristused ja kuhjuda setted.

3. Üleujutuste tõenäolise kahju kaardid kirjeldavad eeldatavat kahju, mis on seotud lõikes 2 nimetatud sagedusega toimuvate üleujutustega, ning neil on näidatud:

(a) kahju kannatavate elanike võimalik arv;

(b) piirkonna võimalik majanduslik kahju;

(c) võimalik keskkonnakahju.

Artikkel 8

1. Liikmesriigid tagavad, et üleujutusohu kaardid valmivad hiljemalt 22. detsembriks 2013.

2. Need vaadatakse läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse 22. detsembriks 2019 ja seejärel iga kuue aasta järel.

IV peatükk
Üleujutusohutuse kavad

Artikkel 9

1. Liikmesriigid koostavad ja rakendavad valglapiirkonna tasandil artikli 5 lõike 1 punkti b kohaste kategooriate vesikondade, alamvesikondade ja rannikualade üleujutusohutuse kavad kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2 ja 3.

2. Liikmesriigid kehtestavad iga vesikonna, alamvesikonna või rannikuala jaoks asjakohase kaitsetaseme, keskendudes sellele, et vähendada üleujutuse toimumise tõenäosust ja võimalikke tagajärgi inimeste tervisele, keskkonnale ja majandustegevusele, ning võttes arvesse vajalikke veemajanduse, pinnasekaitse, ruumiplaneerimise, maakasutuse ja looduskaitse aspekte.

3. Üleujutusohutuse kavad hõlmavad meetmeid, mis on suunatud lõike 2 kohaselt kehtestatud kaitsetasemete saavutamisele.

Üleujutusohutuse kavas käsitletakse kõiki üleujutusohu ohjeldamise tsükli etappe, keskendudes ennetusele, kaitsele ja valmisolekule ning arvestades konkreetse vesikonna või alamvesikonna omadusi.

4. Ühes liikmesriigis võetud üleujutusohu ohjeldamise meetmed ei tohi suurendada üleujutusohtu naaberriikides.

Artikkel 10

1. Esimene üleujutusohutuse kava sisaldab käesoleva direktiivi lisa punktis A sätestatud osi. Artikli 11 lõike 2 kohaselt ajakohastatud kava hõlmab lisa punktis B sätestatud osi.

2. Kolme aasta jooksul pärast iga üleujutusohutuse kava või selle ajakohastatud versiooni avaldamist esitavad liikmesriigid komisjonile vahearuande, milles kirjeldavad kavandatud meetmete rakendamist.

Artikkel 11

1. Liikmesriigid koostavad ja avaldavad üleujutusohutuse kavad 22 .detsembriks 2015 ning rakendavad neid alates 23. detsembrist 2015.

2. Üleujutusohutuse kava(d) vaadatakse läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse hiljemalt 2021. aastal ning seejärel iga kuue aasta järel.

Artikkel 12

1. Liikmesriik tagab, et täies ulatuses tema territooriumil asuvate valglapiirkondade kohta koostatakse ühtne üleujutusohutuse kava.

2. Liikmesriigid tagavad, et täies ulatuses ühenduse territooriumil asuva rahvusvahelise valglapiirkonna kohta koostatakse kooskõlastatult ühtne rahvusvaheline üleujutusohutuse kava.

   Kui sellist kava pole koostatud, koostab liikmesriik üleujutusohutuse kava, mis hõlmab vähemalt liikmesriigi territooriumile jäävaid rahvusvahelise valglapiirkonna osi.

3. Ühenduse piire ületava valglapiirkonna puhul, mille kohta pole koostatud ühtset rahvusvahelist üleujutusohutuse kava koostöös asjaomase kolmanda riigiga, koostavad liikmesriigid sellise üleujutusohutuse kava, mis hõlmab vähemalt neid rahvusvahelise valglapiirkonna osi, mis asuvad asjaomaste liikmesriikide territooriumil.

V peatükk
Kooskõlastamine direktiiviga 2000/60/EÜ, avalik teavitamine ja arutelu

Artikkel 13

1. Käesoleva direktiivi artiklis 8 märgitud esimeste üleujutusohu kaartide koostamine ja nende edasine läbivaatamine on kooskõlas ja ühendatakse vajaduse korral direktiivi 2000/60/EÜ artikli 5 lõikega 2 ettenähtud analüüside ja ülevaadetega.

2. Käesoleva direktiivi artiklis 10 märgitud esimeste üleujutusohutuse kavade koostamine ja nende edasine läbivaatamine on kooskõlas ja ühendatakse vajaduse korral direktiivi 2000/60/EÜ artikli 13 lõikega 7 ettenähtud vesikondade veemajanduskavade läbivaatamisega.

3. Liikmesriigid tagavad käesoleva direktiivi artiklis 14 sätestatud huvitatud isikute aktiivse kaasamise kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artikli 14 sätetega.

Artikkel 14

1. Liikmesriigid avalikustavad esialgsed üleujutusohu hinnangud, üleujutusohu kaardid ja üleujutusohutuse kavad.

2. Liikmesriigid tagavad kõikide huvitatud poolte kaasamise IV peatükis märgitud üleujutusohutuse kavade koostamisse, läbivaatamisse ja ajakohastamisse.

VI peatükk
Rakendusmeetmed ja muudatused

Artikkel 15

1. Komisjon võib artikli 16 lõikes 2 nimetatud menetlust järgides võtta vastu tehnilisi vorminguid statistiliste, kartograafiliste ja muude andmete edastamise ning töötlemise jaoks.

2. Arvestades läbivaatamise ja ajakohastamise perioode ning järgides artikli 16 lõikes 2 sätestatud menetlust, võib komisjon teaduse ja tehnika arenedes kohandada artikli 4 lõiget 2, artikli 7 lõikeid 2 ja 3 ning lisa.

Artikkel 16

1. Komisjoni abistab direktiivi 2000/60/EÜ artikli 21 kohaselt asutatud komitee (edaspidi „ komitee“).

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, arvestades artiklit 8.

   Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud perioodiks on kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

VII peatükk
Aruandlus ja lõppsätted

Artikkel 17

Liikmesriigid esitavad komisjonile esialgsed üleujutusohu hinnangud, üleujutusohu kaardid ja üleujutusohutuse kavad kolme kuu jooksul pärast nende valmimist.

Artikkel 18

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi rakendamise aruande hiljemalt 22. detsembriks 2018 ning seejärel iga kuue aasta järel.

Artikkel 19

1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid [kahe aasta jooksul pärast direktiivi jõustumist], hiljemalt [kuupäev]. Nad edastavad komisjonile viivitamata nende normide teksti ning käesoleva direktiivi ja nende normide vastavustabeli.

   Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 20

Käesolev direktiiv jõustub [kahekümnendal] päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Artikkel 21

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
[…]	*[…]*

Lisa

Üleujutusohutuse kavad

A. Esimese üleujutusohutuse kava osad:

1. üleujutusohu esialgse hindamise kokkuvõte, nagu on sätestatud II peatükis;

2. III peatüki kohaselt koostatud kaardid üleujutusohu kohta ning järeldused, mida saab nende põhjal teha;

3. artikli 9 lõike 2 kohaselt kehtestatud vajaliku kaitsetaseme kirjeldus;

4. vajaliku kaitsetaseme saavutamise meetmete kirjeldus, sealhulgas artikli 9 kohaselt võetud meetmete ja muude ühenduse õigusaktide kohaselt üleujutuste suhtes võetud meetmete kirjeldus;

5. avaliku teavitamise ja arutelu korraldamiseks kavandatud või toimunud tegevuse kirjeldus;

6. rahvusvahelise valglapiirkonna meetmete kooskõlastamise ning meetmete ja direktiivi 2000/60/EÜ kooskõlastamise kirjeldus ning pädevate asutuste nimekiri.

B. Üleujutusohutuse kava ajakohastamise osad:

1. muudatused või ajakohastamised, mis on tehtud pärast üleujutusohutuse kava viimase versiooni avaldamist, sealhulgas II, III ja IV peatüki läbivaatamiste kokkuvõte;

2. kaitsetaseme saavutamise hinnang;

3. üleujutusohutuse kava varasemas versioonis ette nähtud, kuid seni võtmata meetmete kirjeldus ja võtmata jätmise põhjendus;

4. alates üleujutusohutuse kava viimase versiooni avaldamisest võetud lisameetmete kirjeldus.